

NĚMECKÉ CÍLE VE VÝCHODNÍ EVROPE

MINULÝ měsíc byl svědkem dokončení okleštění Ruska a návratu sídla ruské vlády do Moskvy, bývalého kapitulu země. Jeden krátký rok bolševismu poštěl, aby zničena byla práce cara Petra Velikého a jeho nástupců. Dnes to, co zbylo z Ruska, nedá se ani srovnati s moskevským knížectvím, které Petr ovládal, když došedl na trůn před více jak dvěma stoletími.

Za vlády Petra Velikého Rusko získalo dvě důležité věci. Petr zajistil mu nejenom bezpečný přístup k moři Baltickému, ale stejně i Asovskému a Černému. Smlouvou uzavřenou v Nystadu v roce 1721 podařilo se mu získati Estoňska, Livonska, Litvy a Kuronska s Rigou, Revalem a Libavou. Směrem z Turky zanesl ruskou moc k Černému moři a získal východní polovinu Ukrajiny. Jeho nástupci v následujícím století zaokrouhlili tuto práci a na kongresu vídeňském ruská moc byla uznána podél Visly, ve většině Polska, ve Finsku, v celé Ukrajině a Bessarabii.

Všechny tyto kroky, kterými Rusko stalo se velmocí, zvráceny byly Němci diktovaným mírem. Rusko ztrácelo Finsko, Estoňsko, Livonsko, Kuronsko a Litvu a současně vylučuje se z Baltiku a připraveno je o tuto dvířka ku západnímu světu, která zřídil Petr Velký, který vybudoval Petrohrad na bažinách Něvy, aby Rusko mohlo se státí mocností západní. Obchodně a kulturně Rusko bylo vrženo zpět do stavu vnitrozemského státu, do stavu, v jakém našlo se v sedmáctém století.

Uznání neodvlehlí Ukrajiny rozdělilo ruské Slovany na dvě značné frakce, což učiněno bylo v naději, že tyto frakce nikdy se již nespojí, ale zůstanou na vždy odděleny stále zvyšovanou žárliivostí, podněcovanou Němci. A toto rozdělení odděluje hlavní masu Rusů, Velkorusy, od Černého moře, stejně jako vytvoření malých státeků při Baltiku odděluje je od tohoto moře.

Polsko posléze odtrženo bylo od Ruska a Němci a Rakusané chystají se tento stát tak oklestiti, že nebude schopno vlastně samostatného života. Rusko v Polsku ztrácelo velká průmyslová a lidnatá města. Je to jako by Birmingham, Leeds a Manchester odstraněny byly z území Anglie nějakým novým uspořádáním, ačkoli toto předpokládání je industriální, nikoliv politické anebo zeměpisné.

Historické mluvno, Rusko bylo zatlaceno zpět do sedmáctého století. Bylo by to, jako kdyby poražené Německo bylo obmezeno na zlomky, které existovaly, když Bedřich Velký zahájil svoji práci, práci za účelem sjednocení severního Německa pod prusáckým panstvím, která dokončena byla Bismarckem. Anebo je to totž, jako kdyby poražená Itálie byla přinucena viděti obnovu starého svého rozdělení dle rozhodnutí kongresu vídeňského, kdyby království Neapolské zřízeno bylo na jih, Benátsko odevzdáno Rakousku a krajiny, nalézající se dále na jih, rozparcelovány mezi několik menších států a státeků.

Ve Spojených Státech nejlépe porozumíme této situaci, když učiníme přirovnání, vztahující se na nás. Ruské postavení dnes podobá se onomu, v kterém by se Amerika nacházela, kdyby po neúspěšné válce s cizí mocností a prozávězjejí jí revoluci, Jih byl oddělen od Unie, pod zárukou cizích mocností, ona území, získaná v mexické válce, počítaje v to Californii, New Mexico a Arizonu, byla vrácena Mexiku, zbytek pacifického pobřeží přičten Japonsku a Atlantické pobřeží, na západ až k Allegheniam, učiněno neodvislým státem — neodvislým jenom, pokud se zbytku Spojených Států týče, ale ve skutečnosti závislým na Kanadě a svázaným všemi druhy hospodářských a politických fetzů.

Velká vnitrozemská secese severně od Masen a Dixon line a na východ od Cascade hřebene, obro-

vítá v rozleze a počtu obyvatelstva, ale potřebujející přístavišť, připravená o všechny industriální krajiny, otrěšená hospodářsky a politicky — ta asi názorně reprezentovala by Rusko, jak zůstalo po smlouvě v Břestu Litevském a poslednějším dodatcích. Takto okleštěný trup Spojených Států byl by, aspoň na nějakou dobu, beznadějně ochromen. Neměl by ani přístupu k moři a neměl by ani strojovi, s kterým začal by industriální život v míru.

Zde jasné jsme pokusili se znázorniti, co se stalo v případě Ruska. Vše, co zbývá k záplnění tohoto obrazu beznadějnosti, je zabránění Sibíře Japonskem a k tomu může dojiti, jestliže hospodářské pronikání Němci skrze říši ruskou nebude uvedeno do určitých mezí.

Při uvážování o tomto rozdělení Ruska v různé součástky je nutno podrobiti rozboru německé záměry v různých směrech. Co Němci ve skutečnosti snaží se dočiniti svým zvonuupravením mapy Evropy? Jaké jsou historické obdobnosti a k jakým závěrům porovnání těchto obdobností vede? Posléze pak, jaká asi část přítomného uspořádání může obstáti? —

Německé záměry zdají se býti jasné. Rusko je velkým a odvčkým nepřitelem Teutonů a po mnoho století Germáni nalézali se v urputném zápase se Slovany, který veden byl v míru stejně jako ve válce. Zničití jednotnost národa o 180,000,000 duší, který v dalším půlstoletí může vzrůsti na 300,000,000 a býti tvrdým a nezdolatelým ohrožením Německa, je očividně prvním německým záměrem.

Abý toho docílili, Němci nemohou připojiti k svému území mnoho ruského území přímo. Úkol je obrovitý, uvážíme-li velkou rozlohu Ruska. Němci mohou doufati prozatím jenom oddělití pomerní státy, v nichž žije jistý počet národů anebo zlomků národů, podrobených mocnou ruskou vlnou v posledních dvou stoletích. Z těchto mohou vybudovati jistý počet překážkových států, které budou na Německo závislými za svou existenci a současně pak opatří bráze proti nové ruské útočnosti.

Ale tyto státy nejsou ničím — pouhým vnějším územím, jímž se Rusko olemovalo — v poměru ku velkému slovanskému jádru. Aby docílilo hlavního účelu, Německo musí rozdělití Slovany. Musí utvořiti a nepřetržitě udržovati žárliivost a nepřátelství mezi severním a jižním Ruskem, podobně onomu, které existovalo ve Spojených Státech během občanské války, a musí připoutati nutně jednu z těchto seki, onu slabší, k sobě. To je zásada, kterou Němci projevili v případě Ukrajiny.

Dále pak nesmí býti společného zájmu mezi těmito několika státy a jejich sousedy, neutrálními i válku vedoucími. Aby toho bylo docíleno, část polsky mluvícího obyvatelstva připojena byla jednak k Ukrajině a jednak k Litvě. Jinými slovy, Německo pokouší se dáti do koléčky těmto novým státem plemennou nenávist. Německá a rakouská vojska připojila se k Ukrajině v boji proti bolševickým rotám vojenským. — Rumunsku nabídnuto bylo ukrajinské území, Bessarabie, kde obyvatelstvo ostatně je většinou rumunské a Bulharsku pak má se dostatí rumunského pobřeží a jednoho rumunského přístaviště, Kustendže.

"Rozděl a panuj!" je německou zásadou, jak dlouho bylo zásadou Rakouska. Velký a nebezpečný stát byl poražen na východních hranicích Německa a jeho vnitřní stavba sbroutilá se domácejí revolucí. Nyní se zdá vhodná doba k zabránění jeho pozdější rehabilitaci a spojení. Zmatek v zemi musí býti udržován a za tím účelem Němci upravili jeho hranice a utvořili řadu drobných státeků. Německým cílem je očivid-

ně učiniti Německo silným a to zabráněním obnovení ruské síly a znovuspojení ruských zlomků.

Ale je ještě jiná stránka této rozdělovací zásady. V každém z těchto různých států, které byly nařtány, ne-li již utvořeny, jest konservativní živel. Je tu německý statkářský živel v baltických provinciích, jakož i v ruském Polsku, pozemková aristokracie v Rumunsku a značná část obyvatelstva v Ukrajině, která vlastní rovnoměrně rozdělené pozemky. Nyní Německo pokouší se připoutati konservativní živy v těchto všech státech — v menšině se sice nalézají, ale bohatě a politicky vlivné živy — k sobě. Němci pokoušejí se zabrániti ruské revoluci, aby zničila tyto živy anebo připravila je o politickou svrchovanost.

Zde je rozdělení téměř tak důležité jako rozdělení zeměpisné. — Bude nutně pro-německá strana ve všech těchto nových státech. Bude hledati svoji oporu mimo Rusko, jako royalisté hledali a nalézli pomoc mimo Francii v době francouzské revoluce. Dostalo se nám odhalení intrik německé strany u ruského dvora ve dnech, předcházejících tuto revoluci — vlivu, který vedl k zrazení a poražení Rumunsku a zničení národní obrany a který téměř vyvrcholil v separátním míru mezi Romanovci a Hohenzollerny.

Podporované tímto německým vlivem a německými bodáky tyto menšiny v různých překážkových státech mají vládnouti. Jejich vláda, stejně jako kdysi Rakusaný udržovaná vláda knížat v severní Itálii, bude sobecká a protinárodní. Ale po jistou dobu nejméně jestliže válka na západě nezvrátí výsledky na východě, Němci o vládati budou tyto státy, které se snaží vytvořiti a v této době, dle německého náhledu, veskeré nebezpečí na východě bude oddáleno, jestliže ne úplně odstraněno.

Takové byly by politické důsledky tohoto německého uspořádání východo-evropské otázky a nyní povíme si něco o hospodářských důsledcích. Dle přítomného uspořádání Německo získá celé baltické pobřeží Ruska, ne sice přímo, ale prostřednictvím různých činitelů a agentur, které tu utvořilo, anebo utvoří. Riga, Pernava, Libava a Reval — všechny tyto přístavy nalézají budou se pod německou nadvládou a řízením. Německý vliv bude úplně kontrolovati baltická přístaviště Velkého Ruska.

Vedle toho Německo tvoří hospodářský system, který je zájmavějším, než politický. Německí agenti a hodnostáři mají kontrolovati "reorganisasi" — což jest nejnevinnějším označením — veskerých dopravních prostředků Polska, Litevska a Ukrajiny. V posléze jmenovaném případě hlavně za tím účelem, aby urychlena byla doprava ruských zásob potravin do Německa a Rakouska. Čla mají býti stanovena ku prospěchu Německa v různých konferencích, na kterých mají býti vyřízeny otázky války a míru.

Jinými slovy, celé Rusko bylo

odevzdáno Německu pro hospodářské vykořisťování. Německé posádky nalézají se v Rize a Libavě, zmocnily se Oděsy a nalézaly se dávno v Kustendži. Cařihrad stal se na Německa závislým a až mír naděje a situace Turecka zůstane takovou, jakou je nyní, vykořisťování turecké říše Němci bude tak jisté a tak úplné, jako vykořisťování podrobeného Ruska anebo "osvobozené" Polsky. Železnice budou znovuzřizovány Němci a stejně i řízeny jiní — řízeny jako prostředky v zájmu německých průmyslníků, ježto poplatky za dopravu a ela budou "vyrobeny v Německu" a ku prospěchu Němci.

Je dobře, když obsáhne celou otázku, jak ve skutečnosti se před námi jeví. Válka stála Německo veliké miliony; jeho národní dluh je obrovský. Stála Německo několik milionů nejlepšího lidského materiálu a připravila je o skvělé postavení v světovém trhu, které zaujímalo v červenci v roce 1914. A cokoliv se stane, bude to trvati celé století, než Německo obnovené bude do postavení příznivého v Anglii, Francii, ve Spojených Státech, v anglických a francouzských koloniích a v Itálii. A je možné, že Německo takového postavení již nikdy v těchto zemích nedocílí.

Následkem toho Německo musí hledati nějaké jiné odbytí své pro svoje produkty, nová pole pro svoje energie a nové zdroje surového materiálu, které jsou nutné pro jeho industrie. Německo snaží se naléztí tuto novou zájmovou sféru v krajinách, podrobených mečem a proniknutých jeho armádami. Na západě Německo odevzdáno bylo od moři a zatlaceno v meze svých hranic. Jeho porážka na západě zůstává, přes to, že německá vojska jsou schopna postupovati tu a tam do vnitru Francie. Tím železný okruh na moři i na souši, který spojení na západě zřídili, nebude nikterak odstraněn. A nenávist vůči všem německému mezi západními národnostmi zůstane a bude míti značný vliv na budoucí obchodní vztahy mezi Německem a těmito zeměmi. Musí z toho důvodu hledati pro sebe nové pole a stejně také musí učiniti opatření, aby tyto zisky si udrželo a z toho důvodu svoji novou zájmovou sféru rozdělilo na množství malých státeků, jež samo o sobě nebudou znamenati mnoho, ale jako hospodářská opora Německa budou míti velkou cenu.

To, co učinil Napoleon v střední Evropě po porážce Ruska a podrobení Rakouska a Pruska, Německo učinilo nyní na východě. Různé překážkové státy, jež utvořilo, připomínají na království Westfálské a království Italské, která zřídil Napoleon. Právě jako on zmocnil se Hamburku, Kdanska, Terstu, Rjky a Ragusy, tak Německo klade ruce na Rigu, Libavu, Kustendži a Oděsu. — Není lepšíh důkazů pro naznačení, jak historie se opakuje, než porovnání důsledku Napoleonových vítězství před málo více než stoletím — důsledků pro střední Evropu — s důsledky německých ví-

tězství na východě, jak dotýkají se východní Evropy.

Když podrobili jsme rozboru toto německé uspořádání ve východní Evropě, přirozeně vyvstane před námi otázka: Může toto uspořádání býti trvalé? Zřídilo Německo novou říši, která se udrží jako říše římská a poskytne základnu pro další rozšíření teutonické moci? Ovládnou Němci Evropu a svět do té míry, jako kdysi ovládli Římané? Anebo jedná se o stavbu vrozené slabosti, která ve světle historie odsouzena je k shroucení se?

Odpověď na posléze položenou otázku všemi námi v přítomné době musí býti zodpovězena kladně. Německá stavba, jak nyní stojí, je zlovlným porušením dvou zásad, které devatenácté století přijalo — zásad národnosti a demokracie. To, co se Němci pokoušejí učiniti v někdejšímu Rusku a Rakousku v Itálii, to Francouzové učiniti po celé Evropě v Napoleonově době Státy, které Německo zbudovalo nyní, nestojí na pevnějších základech, než ony, které zbudoval Napoleon a později lišáček Metternich.

Napoleon po Jeně oklestití Prusko mnohem ukrutněji, než Prusko bylo schopno oklestiti Rusko. Nieméné o sedm let později pruský lid, celá masa lidu v tehdy nesorganizovaném a nesjednoceném Německu, chopil se zbraní proti Francouzům. Došlo k probuzení německého národního ducha a všechny státy, které tak opatrně byly zkrojeny z těla starého Německa, sřítily se po Napoleonově porážce u Lipska. I německí spojenci byli nuceni opustiti Napoleona, jsouce poslušni pevných rozkazů svých poddaných.

Dříve anebo později musí dojiti k obrození ruského národního ducha až k tomu dojde, pak německé panství a režim v Rusku shrouť se rychle rychle. A příchod tohoto dne v ruském probuzení musí býti úspěšný v Rusku, jako byl v Itálii, přestřelkami, domorodé aristokracie, udržované církvi bodáky — prototyp aristokracie, jakou Rakousko zřídilo v Miláně — kterou Německo zřizuje nyní v Rize, Varšavě a Kijevě. Jestliže uvážíme, jak malí národové jako Srbové, ku příkladu, vydrželi po pět století turecké panství a přes všechna ta příkročí zachovali si národního ducha a svoji touhu po svobodě, pak není těžko uvěřiti, že Rusové, až doba jejich naděje, uniknou německému jhu.

Ve skutečnosti Němci vypůjčeli si metodu Napoleonovu ve vytváření nových států a system Metternichův k ztotožnění podrobených národů. Nebylo nic tak reakcionářského a tak protidemokratického jako mírová smlouva v Břestu Litevském se všemi jejími opatřeními, od smutné proslulého kongresu vídeňského, jenž měl v důsledku utvoření svaté aliance autokratických říši, spiknucích se za účelem zrušení důsledků revoluce francouzské a zajištění absolutismu. Stejně zásady, které Metternich popřel, zásady národnosti a demokracie, byly popřeny

těmi, kdož pro Německo stylisovali smlouvu v Břestu Litevském.

Arrogance německých požadavků, krajnosti, do kterých německí junkci provedli svoje myšlenky, jakož i jiné okolnosti v budoucnosti ukáží se osudnými pro německé cíle. Hospodářské a politické otroctví, které uvrženo bylo na miliony Rusů, Poláků, Litvců, Ukrajinců a příslušníků národností jiných, nemůže míti dlouhého trvání. Němci připravili si cestu, aby národnosti tyto přivedly do otročkého postavení podrobených národů klasických dob. A nahlednutí do historie přesvědčí nás, že každý pokus toho druhu, už od klasických dob, vedl k jisté a rychlé pohromě pro stát, který se o takovou věc pokusil.

Jsou jisté jasné lecke, které poskytlo nám devatenácté století. Napoleon přes všechnu svoji prozářavost nedovedl uznati zásadu národnosti a tato okolnost vedla k jeho porážce. Ti, kdož potřili Napoleona, odepřeli Německu Itálii použití zásad, které dopomohly jim k vítězství, stejně pak nedovedli náležitě uznamenati to, co událo se ve Francii. V důsledku toho Německo a Itálie docílily svého sjednocení na bojišti a dynastie francouzská, obnovená po bitvě u Waterloo, vydržela jenom dalších pětáct let.

Po léta Napoleon získával bohatství, vojáka a síly z podrobených národů kolem něho, ale současně s první jeho porážkou velké jeho světové panství se shroutilo. Jeho zástupci v nových státech rázem stali se vězni anebo i psanci a starí vládci se vraceli, jsouce nadšené vítání svým lidem. Stejně může se opakovati v státech, nedávno vytvořených Německem. Litevsko, Polsko a Ukrajina mohou anebo nemusí se znovu připojiti k Rusku jako moderní východní federaci, ale sotva zůstanou Němci kontrolovanými státy, stejně jako Benátsko a též Piedmont dovedly rychle setřásti se sebe rakouské nadvlády.

Jedna věc zdá se jasnou. Německo může počítati, že aspoň na nějakou dobu udrží se uspořádání ve východní Evropě, jestliže se mu podaří docíliti vítězství také na frontě západní anebo získati co nejdříve takový mír, který ponechal by mu v rukou východní zisky.

Vojenské vítězství ve prospěch Německa zdá se velkou nemožností. Poslední německá ofenziva je toho svědectvím. Přes to, že Německo vykonalo k ní rozsáhlé přípravy a shromáždilo proti anglické frontě svoje nejlepší vojska ve velké přesile, nebylo schopno prorazití frontu spojeneč a docílilo-li kde nějakých zisků, stalo se tak jenom za cenu obrovských ztrát.

Němci pokračují ve svých útocích na západní frontě, ale sotva docílí úspěchů větších, než docílili v první fási své ofenzivy. Denně stává se patrnějším, že německý válečný stroj není schopn zvladatí válečného stroje spojeneč. Válka povedena bude až do vyčerpání jedné z válečích skupin. A která z těchto skupin se vyčerpá dříve, můžeme si snadno uypočítati. Německo "mezi z posledního," abychom použili lidového rčení a naplná své síly, aby učinilo zdání, že doposud je silně a nepřemožitelné. Ale jedná se o dovedně sice, ale přece jenom znatelně kamouflážovaný klam a pravda brzy vyjde na jevo.

Spojenci na druhé straně nejsou u konce svých zdrojů. Americká pomoc teprve počíná přicházeti. Brzy budou tu mocné rezervy, které budou schopny rozhodovati bitvy. Německo takových rezerv již nemá. Vzpamatuje-li se pak Rusko a skutečně zbuduje armádu, jež aspoň učiní pokus o znovú získání ztracených krajin, Německo opětne ocitne se mezi dvěma ohni a pak katastrofa nedá na sebe dlouho čekati. A až ta se dostaví, shrouť se vše, co Němci na východě vybudovali, poněvadž budovali na základech vratkých, základech bezohlednosti ku právům národnosti a zásadám demokracie a spolehali příliš mnoho na svou brannou moc, jež má udržeti poražená a podrobená v podruží.

FRANCOUZSKÁ VOJSKA SPĚCHAJÍ ZASTAVITI HUNY

Obrázek tento právě došel do Spojených Států a ukazuje francouzské pomocné sbory spěchající na bitvění linii, aby pomohly Angličanům zastaviti další postup Němci.